

ШИРОКОЛЕНТОВОТО БИЗНЕС ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО, КАТО НОВА ТЕХНОЛОГИЯ НА КОМПЛЕКСНИЯ РЕИНЖЕНЕРШНГ

Проф. д-р ик. н. Божидар Ив. Хаджиев
Катедра „Индустириален бизнес и предприемачество”
Университет по хранителни технологии – Пловдив

Резюме

В съвременният свят бизнес предприемачеството става все по-широколентово и засяга създаването на промени във всяко едно бизнес пространство, на всяко ниво във всеки индустриален и териториален разрез. Това е предприемачество, предизвикано от широколентовото пазаруване на стоки и услуги, от мигновените комуникации, преговори, поръчки и сделки. То се базира върху идеите от теорията на Комплексен реинженеринг(КР), на тристепенния модел и на седемте концепции на тази теория. Този вид предприемачество е тясно свързано с целите и задачите на КР за постигане на ползи както за бизнеса, така и за обществото и за природата. В условията на турболентност и дигитализация на бизнеса непрекъснато нараства потребността от широколентово и многолентово предприемачество за създаване на дигитални бизнес инфраструктури в които активните икономически субекти получават ново цифрово битие и електронни механизми и инструменти за всякакви дейности на игралното бизнес поле. Така също такъв вид предприемачество е необходимо за всеки един индустриален сектор, тъй-като разнообразието и скоростта на технологиите се развиват с нарастваща възходяща функция. В изследването се акцентира върху този вид предприемачество като нова технология за КР. Прави се опит да се насочат научните изследвания и бизнес практиката към разширяването на предприемачеството чрез използването на КР и преминаването към индустрия 4.0 и чрез използване на бизнес технологии базирани на копиране на природата и природните процеси.

Ключови думи: комплексен реинженеринг, широколентово предприемачество, индустрия 4.0, дигитална бизнес инфраструктура, многолентово бизнес предприемачество.

BROADBAND BUSINESS ENTREPRENEURSHIP AS A NEW TECHNOLOGY OF COMPLEX REENGINEERING

Prof. Bozhidar Hadzhiev, Dr of Econ Sc.

Department of Industrial Business and Entrepreneurship

University of Food Technologies – Plovdiv

Abstract

In the modern world, entrepreneurship is becoming increasingly widespread and affects the creation of changes in every business space, at every level in every industrial and territorial area. This is entrepreneurship driven by broadband shopping of goods and services, instant communications, negotiations, orders and deals. It is based on the ideas of Complex Reengineering (CR) theory, the three-tier model and the seven concepts of this theory. This kind of entrepreneurship is closely linked to the CR's objectives and tasks to achieve benefits for both business and society and for nature. In the context of turbulence and business digitization, the need for broadband and multi-lingual entrepreneurship to create digital business infrastructures in which active economic actors receive a new digital existence and electronic mechanisms and tools for all activities of the gaming business are growing. This kind of entrepreneurship is also necessary for every industrial sector, as the variety and speed of technologies are developing with increasing ascending function. The survey focuses on this type of entrepreneurship as a new technology for the CR. An attempt is made to focus research and business practice on the expansion of entrepreneurship through the use of the CR and the transition to industry 4.0 and the use of business technologies based on copying nature and natural processes.

Key words: Integrated Reengineering, Broadband Entrepreneurship, Industry 4.0, Digital Business Infrastructure, Multi-Business Business Entrepreneurship.

Единственото устойчиво нещо в живота са промените. Дали се извършват чрез естествените закони, чрез човека или изкуствен интелект те винаги са свързани с управление на нещата. Комплексният реинженеринг (КР) постепенно се наложи, като „Интегрална система за ефективно управление на промените”. Това е управление, което от една страна позволява да се извършват радикални, фундамен-

тални, драстични промени на процесите (т.е. реинженеринг), но от друга страна позволява да се извършва и усъвършенстване на процесите. Целта на управлението чрез КР е да се постигат ползи както за бизнеса, така и за природата и за обществото. В практиката се прилага като съвкупност от комплексен инженеринг на съществуващия бизнес и комплексен инженеринг на бъдещия бизнес. През последните две години започнаха да се появяват особеностите и на една нова технология свързана с философията, целите и концепциите на КР - **широколентово предприемачество**.

Тази технология предопределя нова същност на управленческите усилия на игралното бизнес поле и става полезен инструмент на всяка една от концепциите при КР, особено на концепцията за разработване и прилагане на бизнес модели за индустриално и/или фирмено развитие.

Концепцията за разработване и прилагане на бизнес модели за индустриално и/или фирмено развитие се базира на тристепенния модел (модел за диагностика, модел за ориентация към промяна и модел за стратегическа промяна). Моделите използват много слоеви факторни структури. При първия модел се диагностират потребностите и се прави оценка на коефициента за индустриално развитие, като функция от процесите на глобализация, ценностните качества и иновативността на бизнес субекта, състоянието на бизнес средата и потенциалът за индустриален растеж. При вторият модел се анализират съставните фактори от които зависи развитието, прави се избор в какво игрално поле да се създава и/или развива бизнеса, като предприемаческите усилия се ориентират и фокусират за подобряване на факторите с най-ниски стойности. Така също се определя и до каква степен и в какви срокове да е това подобрение. При третият модел са най-съществените предприемачески усилия за промяна. Тук се посочва каква технология да се използва за постигане на желаното състояние. Именно в третия модел през последните 2 години се появи широколентовото предприемачество, като нова технология на КР.

При КР степента на *индустриално развитие* (Кир) е функция от следните фактори: *степен на влияние на процесите на глобализация; ценностни качества и иновативност на бизнес субекта; състояние на бизнес средата; потенциал за индустриален растеж на БО.* Пресмята се чрез следната формула:

$$\text{Кир} = f(\text{Кг}, \text{Кцси}, \text{КОі}, \text{Коп}) \text{ където,}$$

Кг е коефициентът за оценка влиянието на процесите на глобализация. Определя се като функция от оценките на позицията и локализацията на бизнес организацията (БО) в игралното бизнес поле, наличието и качеството на ТНК с капитал произтичащ от страната, в която се прави интервенцията, както и от оценката на транснационализацията на работна сила, технологии, култура и религия. Препоръчва се оценката да се прави от експерти и чрез използване на скали.

Кцси е коефициентът за оценка ценностните качества и иновативността на бизнес субекта/и. Определя се, както е посочено в предходни издания като функция от оценките на 10 съставни елемента;

КОі е коефициент оценяващ състоянието на бизнес средата /БС/ за развитието на БО. Най-често се определя като съвкупност от произведението на тегловните коефициенти на индивидуалния принос от избраните фактори (ТКФ) и количествените оценки на този принос (КОФ).

Коп е коефициент оценяващ потенциала за индустриален растеж на БО. Определя се, като функция от показателя на конкурентоспособност (КС) и този на технологична устойчивост и развитие (ТУ).

Широколентовото предприемачество през призмата на устойчива интегрална съзидателност и поемане на риск дава възможност да се променят стойностите засягащи всеки един от горепосочените фактори (степен на влиянието на процесите на глобализация; ценностните качества и иновативността на бизнес субекта; *състоянието на бизнес средата; потенциала за индустриален растеж на БО*).

Фиг. 1. Управленчески усилия за успех в игралното бизнес поле

Общоприето за класическото предприемачество е, че всеки предприемач е мениджър, защото управлява нещо, но не всеки мениджър е предприемач, защото не всеки мениджър създава и рискува.

Широколентовото предприемачество е интегрално предприемачество, което може да се прилага във всяка една област (конкуренция, стойностна иновация, дивергенция, конвергенция). То надгражда класическото предприемачество, като се базира на теорията за разумно управление на процесите и на теорията за КР. Свързано е с преосмисляне, препроектиране и усъвършенстване на

*комплексния бизнес инженеринг. Става въпрос за комплексен инженеринг на основните желания, процеси, потребности, информация, продукти и услуги в даден сектор. Технологията е особен вид **управленчески усилия**, които непрекъснато разширяват всеки един сектор, всеки един вид предприемачество чрез откриване и придобиване на знания, провокиране на ново поведение през призмата на естествените закони и природните процеси, човешката психика и изкуствения интелект. Знанията за широколентовото предприемачество се превръщат в независима променлива с висока тежест за игралното бизнес поле (вж.фиг. 1).*

Реинженеринговите инструменти в игралното бизнес поле за разширяване на предприемачеството са:

- създаване и прилагане на алгоритми за синергия и постигане на синергичен ефект на различни нива: глобално, международно, национално, индустриално, секторно, междусекторно, фирмено, междуфирмено.;

- създаване и прилагане на алгоритми за реинженеринг на икономическата и на фирмената култура;

- създаване и прилагане на алгоритми за мигновени поръчки и за мигновено сключване на сделки;

- създаване на алгоритми за иновации и за управление на иновациите на различни нива: глобално, международно, национално, индустриално, секторно, междусекторно, фирмено, междуфирмено;

- създаване и прилагане на алгоритми за широколентово пазаруване в съответния сектор, осигуряващи сливане на търговия на едро и на дребно;

- създаване и прилагане на алгоритми за разработване на изкуствен интелект полезен за автоматизиране и роботизиране на производствата и бизнеса в секторни и междусекторни процеси (роботите без изкуствен интелект са купчина желязо);

- създаване на алгоритми за прилагане както на класическите реинженерингови методи, системи, технологии и стандарти, така и на системите „ШЕСТ-СИГМА”, „КРОС СЕЛИНГ 1R”, „МЕНИ-

ДЖМЪНТ 3.0” (разглежда мениджмънта и маркетинга като надграждане на този от индустриалната ера 1.0, този на информационния век 2.0 като се базира на ценностите, като двигател на съвременното развитие), АДЖАЙЛ (серия от методологии при воденето на съвременни динамични процеси), скрем (бърз рамков процес за промени), КАНБАН (процеси за постепенни подобрения), ТИЙЛ (метод за привличане на пари и за пренебрегване на материалните придобивки, като нещо срамно), РАДИКАЛЕН МЕНИДЖМЪНТ (изходната точка е организационна култура базирана на приятелска комуникация между ръководство и служители и разбирането, че изходната точка за бизнеса е предоволството на клиента и на всички участващи в бизнес процеса), КАЙЗЕН, GS1 и др;

- Създаване и прилагане на алгоритми чрез копиране на природните процеси за решаване на конкретни технологични и бизнес проблеми;

- Създаване и прилагане на алгоритми за опазване на природната среда;

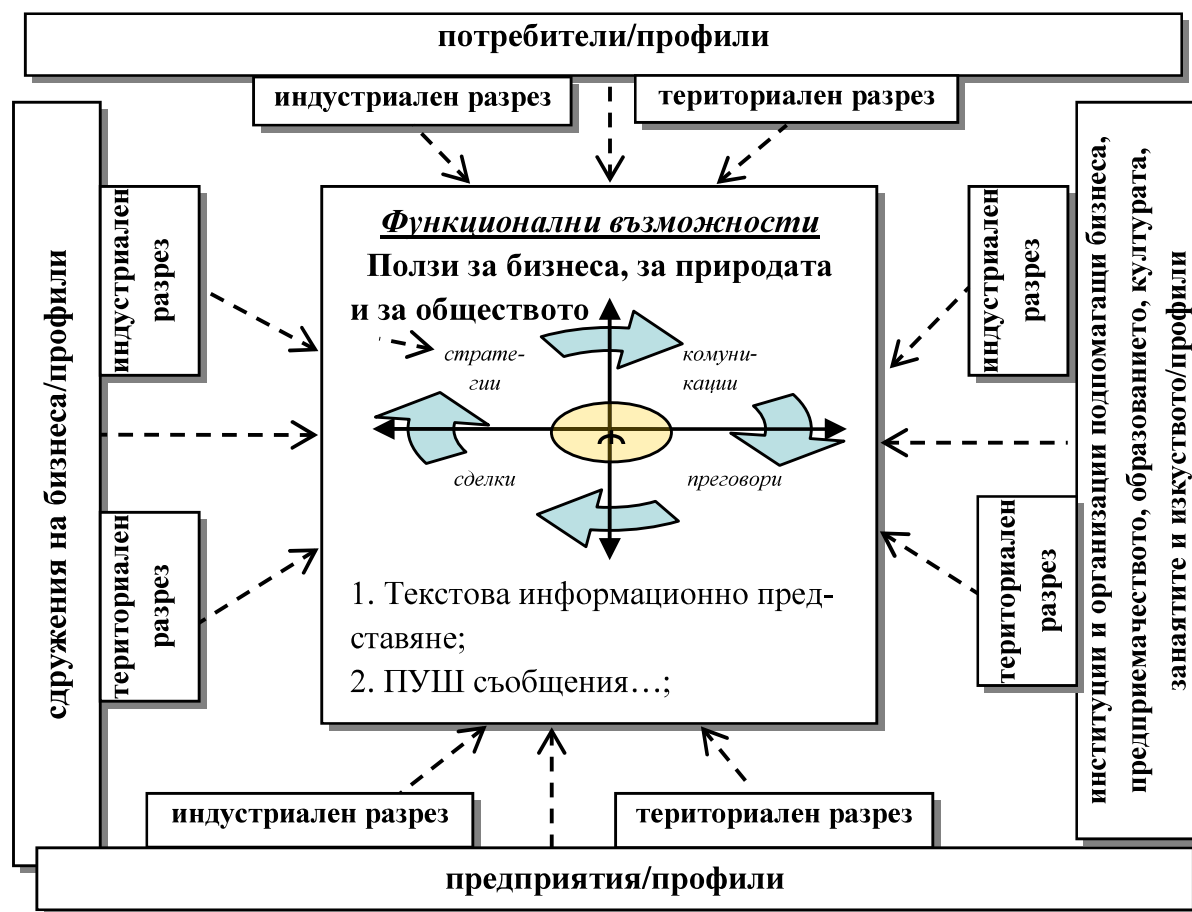
- Създаване и прилагане на алгоритми за намаляване на хранителната зависимост и на нарастващия стремеж за комфорт.

Широколентовото предприемачество може да се разглежда и като многолентово предприемачество, когато предприемаческата дейност се обособи в различни ленти/области.

Широколентовото предприемачество може да се разглежда и като многолентово предприемачество, когато предприемаческата дейност се обособи в различни ленти/области.

Горепосочените разбирания позволяват да се разкрият и анализират основните фактори за създаване на условия за прилагане на инструментите на технологичното предприемачество. Очертават се 5 групи фактори за игралното бизнес поле за всяка бизнес организация: група А-наличие на подходяща инфраструктура съответно за активните и пасивните предприемачески субекти; група Б- познания на субектите за съответния пазар; Група В - потенциал за изпълнение на изискванията за бизнес в съответната пазарна област; Група

Г- потенциал за маркетингова и финансова оценка на съответната бизнес дейност; Група Д- възможности за преосмисляне на дейността.

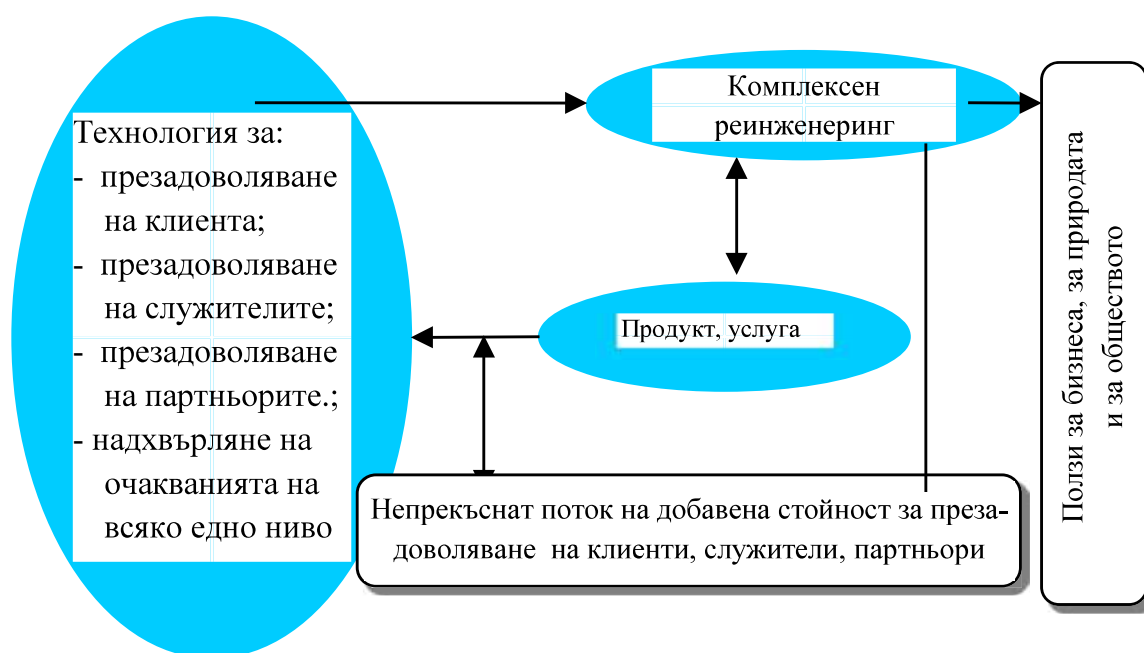

Фиг. 2. Дигитална инфраструктура за широколентово предприемачество

В съвременните условия прилагането на тази реинженерингова технология с горепосочените инструменти изисква подходяща инфраструктура (дигитална и реална). Една дигитална инфраструктура „Дигитален предприемачески бизнес форум-4.0“ app през призмата на широколентовото предприемачество би могла да се представи чрез фиг. 2 посочена по-горе.

Дигителната инфраструктура позволява на активните предприемаческите структури да получават ново цифрово битие и електронни инструменти за ориентация, комуникация, преговори, сделки, транзакции, производство, реклама и др. Тя дава възможност да се комбинират горепосочените инструменти на широколентовото

предприемачество, като се прилагат заедно и поотделно съответните алгоритми и така да се удовлетворяват желанията на предприемачите и на потребителите в териториален и индустриален разрез.

Фиг. 3. Новият предприемачески бизнес модел

Върху този вид предприемачество се крепи възпроизводството на живота при оскъдност на средствата и ресурсите в условия на неопределеност и несигурност. Този вид предприемачество се превръща в двигател за развитие на човешката цивилизация и мощно средство за формиране качеството на живота на хората.

Предвид горепосоченото новият предприемачески бизнес модел може да се представи чрез фиг. 3.

Изходната точка за прилагане на широколентовото предприемачество като нова технология на КР в горепосочения модел е надхвърляне на очакванията на всяко едно ниво, презадоволяване на клиента от предлаганите продукти и услуги чрез умения да се продава в презадоволеното игрално бизнес поле, чрез все по-бързи и разумни избори. Този вид предприемачество се характеризира с особен вид творчество, висока степен на поемане на риск, постоянство и търпение за създаване на процеси, продукти и услуги, които носят ползи за обществото и за природата.

Използвана литература

1. Хаджиев, Б. КОМПЛЕКСЕН РЕИНЖЕНЕРИНГ на бизнес организациите в условия на глобализация на икономиката (по примера на индустриалните организации от хранителната индустрия), ISBN: 978-954-24-0215-2, УХТ, П., 2012; Курс по реинженеринг, ISBN: 978-954-24-0214-5, УХТ, П., 2013; Развитие на българската икономика чрез комплексен реинженеринг (КР), „Предпоставки и възможности за индустриален растеж в България” ISBN 978-954-644-494-3. УНСС, С. 2013; Курс по управление на маркетинга (статика и динамика през призмата на комплексен реинженеринг), ISBN 978-954-24-0210-7, УХТ, 2012; Управление на туристическата фирма. П. 2015/е-издание/; Фактори за оценка и анализ на индустриалното развитие, ISBN 1311-9192, СУБ-Пловдив, ISBN 1311-9192, 2014;Разумното управление-реинженеринг. ISBN 954-9752-20-8, ТК- Пловдив” и Анима, Пловдив, 2000; Комплексен реинженеринг. П. 2001; Отворената икономика - човекът и пазарът. ISBN 954-9752, ЦРХЦ Анима, Пловдив1996; Възможности на разумното управление срещу съвременните предизвикателства на живота в България. ISBN 954-9752-25-9, Пловдив, 2002; Комплекс от реинженерингови модели за развитие на бизнес дейността в региона. ISBN 1311-9192, СУБ - П., 2006; Кратък курс по бизнес комуникации и преговори. ISBN 978-954-24-0140-7, изд. УХТ, П. 2008;

2. Хаджиев, Б. и кол. Предизвикателства пред съвременното предприемачество /студия/ ISBN 0013-2992 , С- 2016;

3. Солинс, Брайън Новият бизнес модел. Успехът в революцията на потребителите изисква промяна. 2015;

Контакти:

Божидар Иванов Хаджиев

E-mail: cei@abv.bg